

ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЧИННИК В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Силабус освітнього компонента

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А 4 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Освітня програма	Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна/заочна
Курс, семестр	перший
Обсяг дисципліни	5 кредити (150 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Мова викладання	Українська
Інформація про викладача	Гринчишин Оксана Мирославівна кандидат історичних наук, доцент
Контактний телефон, e-mail	0964626760, ksenya_982@ukr.net
Розміщення курсу	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО-КОМПОНЕНТА

**1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МЕТА, ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ
ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ**

Дисципліна «Національний чинник в сучасному світі» є вибірковою. Зміст самостійної роботи з курсу «Національний чинник в сучасному світі» спрямований на поглиблення вже засвоєних теоретичних питань та набуття нових. Дисципліна складається з таких змістових модулів:

1. Нація та національна ідентичність як соціокультурний феномен.
2. Національна ідентичність в глобалізованому світі.
3. Європейська ідентичність, мультикультуралізм та расизм у сучасному світі.
4. Державно-конфесійні відносини в Європі.
5. Національний чинник та ідентичність в Україні.

Мета дисципліни «Національний чинник в сучасному світі» – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне та систематизоване знання про місце і роль національного чинника в розвитку сучасного глобалізованого світу.

В процесі підготовки передбачається забезпечити якісне викладання дисципліни засобами сучасних передових методик та технологій; належним чином організувати самостійну роботу здобувачів вищої освіти; створити належні умови для забезпечення досягнення студентами програмних компетентностей в процесі опанування дисципліни; забезпечити якісний підсумковий контроль за виконанням освітньої програми здобувачами.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати: сутність національної ідентичності як соціокультурного феномена; негативні та позитивні наслідки міжнаціональної взаємодії культур; проблеми расизму та пошук самоідентичності в сучасному світі; механізми етнополітичної інтеграції, дезінтеграції та реінтеграції в сучасному світі та Україні.

уміти: аналізувати вплив глобалізаційних процесів на формування національної ідентичності; визначати особливості формування та збереження національної ідентичності в сучасності; пояснювати специфіку міжнаціональної взаємодії культур у процесах акультурації, асиміляції, сепарації та сегрегації; застосовувати на практиці отримані знання та методології при дослідженні сучасних соціокультурних та політичних процесів у світі та Україні.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нація та національна ідентичність

як соціокультурний феномен.

Тема 1.1. Нація як суб'єкт суспільно-політичних відносин. Сучасні нації та шляхи їх формування. Національне відродження національна ідея і націоналізм. Національний суверенітет і політичне самовизначення націй.

Тема 1.2. Сутність національної ідентичності як соціокультурного феномена. Ідентичність: поняття, структура і форми. Теоретико-методологічні підходи до вивчення феномена національної ідентичності. Національна ідентичність як соціокультурний феномен. Національна свідомість. Ідентичність як сфера сакрального.

Тема 1.3. Роль національного чинника в світі в сучасній філософсько-культурологічній думці. Проблема національної ідентичності в історії соціально-філософської думки. Національний чинник у сучасній філософсько-культурологічній думці (Б. Андерсон, І. Берлін, Е. Гелнер, О. Забужко, Г. Касьянов, Е. Сміт, К. Хюбнер).

Змістовий модуль 2. Національна ідентичність в глобалізованому світі.

Тема 2.1. Національна ідентичність у сучасному глобалізованому світі.

Глобалізація сучасного світу як соціальний феномен. Глобалізація як чинник де/реконструкції національної ідентичності. Глобалізований світ: діалог культур, або зіткнення ідентичностей. Проблеми національної ідентифікації в сучасному світі. Масові міграції, маргінальність і проблеми ідентифікації мігрантів. Від маргінальності до кризи ідентичності. Транскультуралізм як процес гармонізації міжетнічних відносин. Національне у перспективі глобальної інтеграції. Перспективи глобальної міграції.

Тема 2.2. Національні держави сучасного світу та національна ідентичність. Сучасне суспільство і транснаціональна ідентичність. Національна держава в сучасному світі. Глобалізація і трансформація національного суверенітету.

Тема 2.3. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція. Класифікація та рівні розгортання. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція як тенденція розвитку сучасного світу (в межах глобалізаційної та глокалізаційної парадигм). Основні передумови та наслідки етнополітичних інтеграційно-дезінтеграційних процесів.

Змістовий модуль 3. Європейська ідентичність, мультикультуралізм та расизм у сучасному світі.

Тема 3.1. Європейська національна ідентичність і мультикультуралізм. Політичний проект Європи і діалектика національної ідентичності. Європоцентризм як методологія Заходу. Європейська ідентичність як наднаціональний концепт. Національний чинник та структурування європейського інтеграційного простору. Мультикультуралізм і криза національної ідентичності. Мультикультуралізм в Німеччині: сучасний стан проблеми. Британська модель мультикультуралізму. Особливості пристосування мультикультуралізму до реалій євроінтеграційних процесів.

Тема 3.2. Американська ідентичність: глобальний вимір. Політико-правовий та економічний аспекти формування американської ідентичності. Єдність та протиріччя різноманітності (етнічний плюралізм). Особливості мультикультуралізму та двомовності в США. Міжнародне значення американської ідентичності.

Тема 3.3. Проблема расизму та пошук самоідентичності. Палеорасизм та проблеми сучасної антропології. Політика расової дискримінації в країнах Африки, історична ретроспектива. Проблема расизму та пошук самоідентичності в сучасному світі.

Тема 3.4. Зарубіжний досвід етнонаціональної дезінтеграції та інтеграції. Проблема національної інтеграції північної та південної Кореї. Етнополітична інтеграція Кіпру. Історія дезінтеграції та реінтеграції Грузії. Баланс інтеграційно-дезінтеграційних процесів у Молдові.

Змістовий модуль 4. Державно-конфесійні відносини в Європі.

Тема 4.1. Конфесійне різноманіття в європейських державах. Сучасний стан та динаміка розвитку релігійного різноманіття в Європі. Особливості нормативно-правового закріплення та розвитку в ХХІ ст. «синкретичної моделі» державно-конфесійних відносин у Європі. Симбіотично-партнерська модель державно-релігійних відносин в Європі на початку ХХІ ст.

Тема 4.2. Проблема культурної ідентифікації ісламу в сучасному світі. Питання культурної ідентифікації ісламу в європейських країнах. Включення мусульманських ідентичностей у націоналістичний дискурс. Ісламський виклик європейській системі безпеки.

Змістовий модуль 5. Національний чинник та ідентичність в Україні.

Тема 5.1. Національний чинник та ідентичність в Україні. Національне самовизначення українського народу: історична ретроспектива і сучасні реалії. Українська державність як форма утвердження національної ідентичності. Українська культура як гарант національного буття у глобалізованому світі.

Тема 5.2. Національна ідея, ідеологія та мова: чинники формування національної ідентичності. Національна ідея як рефлексія національно-культурної ідентичності. Ідеологія як спосіб конструювання національної ідентичності. Мова як чинник формування національної ідентичності.

Тема 5.3. Трансформація української національної ідеї. Становлення національної ідеї в умовах сучасних викликів. Ціннісні зміни етносу як чинник творення модерної ідентичності української нації. Релігійні виміри національної ідеї: сучасні небезпеки.

Тема 5.4. Національний чинник і майбутнє України. Етнічна ідентичність в сучасній Україні. Національна ідентичність як фактор національної і міжнародної безпеки. Історична пам'ять як підґрунтя формування національної ідентичності. Зарубіжний досвід формування національної ідентичності та врегулювання сецесіоністських конфліктів. Конфлікт на Донбасі як конкуренція ідентичностей. Механізми формування національної ідентичності в Україні. Національний чинник «заморожених» конфліктів: висновки для Донбасу. Національна ідентичність сучасної української еліти як чинник консолідації суспільства та реалізації демократичних реформ.

Тема 5.5. Етнополітична реінтеграція України. Реінтеграція тимчасово окупованих територій у контексті державної етнонаціональної політики України. Умови та особливості реінтеграції тимчасово окупованих територій Криму та Донбасу.

2. ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Національний чинник в сучасному світі» значно підвищиться, якщо здобувачі вищої освіти попередньо опанували матеріалом таких дисциплін як: «Філософія», «Історія середніх віків», «Історія середніх віків України», «Нова історія країн Західної Європи і Північної Америки», «Нова та новітня історія країн Центральної та Південно-Східної Європи», «Нова і новітня історія країн Латинської Америки», «Нова і новітня історія країн Азії і Африки», «Релігієзнавство», «Історія культури зарубіжних країн», «Нова історія України», «Новітня історія країн Західної Європи і Північної Америки», «Новітня історія України», «Історія Росії та СРСР» та ін.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Аудиторних занять	с	Разом

	Лекції	Семінари	Всього	р с	
Змістовий модуль 1. Нація та національна ідентичність як соціокультурний феномен.					
1.1. Нація як суб'єкт суспільно-політичних відносин.	2		2	6	8
1.2. Сутність національної ідентичності як соціокультурного феномена.		2	2	2	4
1.3. Роль національного чинника в світі в сучасній філософсько-культурологічній думці.	2	2	4	4	8
Всього	4	4	8	12	20
Змістовий модуль 2. Національна ідентичність в глобалізованому світі.					
2.1. Національна ідентичність у сучасному глобалізованому світі.	2	2	4	5	9
2.2. Національні держави сучасного світу та національна ідентичність.	2	2	4	5	9
2.3. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція.		2	2	10	12
Всього	4	6	10	20	30
Змістовий модуль 3. Європейська ідентичність, мультикультуралізм та расизм у сучасному світі.					
3.1. Європейська національна ідентичність.	2	2	4	5	9
3.2. Американська ідентичність: глобальний вимір.		2	2	5	7
3.3. Проблема расизму та пошук самоідентичності.	2		2	9	11
3.4. Зарубіжний досвід етнонаціональної дезінтеграції та інтеграції.		2	2	7	9
Всього	8	6	10	26	36
Змістовий модуль 4. Державно-конфесійні відносини в Європі.					
4.1. Конфесійне різноманіття в європейських державах.		2	2	10	12
4.2. Проблема культурної ідентифікації ісламу в сучасному світі.		2	2	9	11
Всього	4	4	4	19	23
Змістовий модуль 5. Національний чинник та ідентичність в Україні.					
5.1. Національний чинник та ідентичність в Україні.	2	2	4	5	9
5.2. Національна ідея, ідеологія та мова: чинники формування національної ідентичності.		2	2	5	7
5.3. Трансформація української національної ідеї.	2	2	4	2	6
5.4. Національний чинник і майбутнє України.	2	2	4	5	9
5.5. Етнополітична реінтеграція України	2	3	5	5	10
Всього	8	11	19	22	41
Разом	20	31	51	99	150

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Аудиторних занять			с р с	Разом
	Лекції	Семінари	Всього		
Змістовий модуль 1. Нація та національна ідентичність як соціокультурний феномен.					
Нація як суб'єкт суспільно-політичних відносин.	2		2	15	2
Нація та національна ідентичність як соціокультурний феномен.	2		2	15	
Нація та національна ідентичність як соціокультурний феномен.		2			
Всього	2	2	4	30	32
Змістовий модуль 2. Національна ідентичність в глобалізованому світі.					
Національна ідентичність у сучасному глобалізованому світі.	2		2	15	2
Етнополітична інтеграція та дезінтеграція.		2	2	15	2
Всього	2	2	4	30	34
Змістовий модуль 3. Європейська ідентичність, мультикультуралізм та расизм у сучасному світі.					
Європейська національна ідентичність.	2		2	15	2
Європейська і американська ідентичність, мультикультуралізм та расизм у сучасному світі.		2	2	15	2
Всього	2	2	4	30	34
Змістовий модуль 4. Державно-конфесійні відносини в Європі.					
Конфесійне різноманіття в європейських державах.		2	2	15	2
Всього	2		2	15	17
Змістовий модуль 5. Національний чинник та ідентичність в Україні.					
Трансформація української національної ідеї	1		1	14	1
Національний чинник і майбутнє України.	1		1	15	1
Всього	2		2	29	31
Разом	10	6	16	134	150

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

№ п/п	Тема, основні питання	Самостійна робота та форма звітності
Змістовий модуль 1. Нація та національна ідентичність як соціокультурний феномен.		
1	Тема 1.1. Нація як суб'єкт суспільно-політичних відносин.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Складання коротких анотацій до

		підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 6 год.
2	Тема 1.2. Сутність національної ідентичності як соціокультурного феномена.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Національна ідентичність та інші види ідентичності. Етнічна основа національної ідентичності. Виникнення націй. Націоналізм та культурна ідентичність. Спроектовані нації. Сепаратизм і мультинаціоналізм. 2 год.
3	Тема 1.3. Роль національного чинника в світі в сучасній філософсько-культурологічній думці.	Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 4 год.
Змістовий модуль 2. Національна ідентичність в глобалізованому світі.		
4		Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 5 год.
5	Тема 2.2. Національні держави сучасного світу та національна ідентичність.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 4 год.
6	Тема 2.3. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. 10 год..
Змістовий модуль 3. Європейська ідентичність, мультикультуралізм та расизм у сучасному світі.		
7	Тема 3.1. Європейська національна ідентичність і мультикультуралізм.	Підготувати доповідь «Небезпека ратифікації європейської ідентичності та її концептуалізація через подолання дихотомії «старої» та «нової» Європи.» 5 год.
8	Тема 3.2. Американська ідентичність: глобальний вимір.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 5 год.
9	Тема 3.3. Проблема расизму та пошук самоідентичності.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 9 год.
10	Тема 3.4. Зарубіжний досвід етнонаціональної дезінтеграції та інтеграції.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал.

		Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 7 год.
Змістовий модуль 4. Державно-конфесійні відносини в Європі.		
11	Тема 4.1. Конфесійне різноманіття в європейських державах.	Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 4 год. Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Особливості японського націоналізму. Доктрина паназіатизму та місце в ньому Китаю. Створення мультимедійної презентації. 6 год.
12	Тема 4.2. Проблема культурної ідентифікація ісламу в сучасному світі.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. 9 год.
Змістовий модуль 5. Національний чинник та ідентичність в Україні.		
13	Тема 5.1. Національний чинник та ідентичність в Україні.	Підготувати питання для дискусії: Логіка та сутність Імперії національного вирівнювання. Місце України в розбудові Імперії національного вирівнювання. Політична криза в Імперії та її ревізія. 5 год
14	Тема 5.2. Національна ідея, ідеологія та мова: чинники формування національної ідентичності.	Складання коротких анотацій до підручників, монографій, наукових публікацій з дисципліни. Написання есе «Мова як чинник формування національної ідентичності» 5 год.
15	Тема 5.3. Трансформація української національної ідеї.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Українська діаспора в країнах Європи та Америки. 2 год.
16	Тема 5.4. Національний чинник і майбутнє України.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Формування цивілізаційної ідентичності України. Есе. 5 год.
17	Тема 5.5. Етнополітична реінтеграція України.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Передумови етнополітичної дезінтеграції України. Анексія Автономної Республіки Крим як

		етнополітична технологія дезінтеграції України. Сецесія окремих районів Донецької та Луганської областей як прояв етнополітичної дезінтеграції. Створення мультимедійної презентації. 5 год.
--	--	---

5. ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

1. Андреева О. М. Особливості політики формування ідентичності в багатонаціональних державах / Американістика у вітчизняній політичній науці. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 107 (Частина 1), 2012. С. 113-121.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / пер. з англ. І. Андрущенко; за наук. ред. М. Винницького. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 109 с. (Сер. «Актуальні світові дискусії»).
3. Бжезінський З. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи / Пер. з англ. О. Фешовець. Львів-Івано-Франківськ. «Лілея-НВ», 2000. 236 с.
4. Блинова О. Є. Маргіальність: основні наукові підходи до аналізу / Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка. Київ: ГНОЗІС, 2009. Т. XI, част. 4. С. 36-44.
5. Гладун В. Формування національної ідентичності учнівської молоді в освітньому процесі на уроках історії / Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. Навчання та виховання, № 4, 2016. С. 99-104.
6. Глотов Б. Б. Культурно-цивілізаційний вибір українського народу. Київ: ДАККІМ, 2009. 318 с.
7. Глотов Б. Трансформація державного суверенітету в умовах глобалізації: український контекст // Державне управління та місцеве самоврядування. 2012. Вип. 4. С. 6-14.
8. Грицак Я. Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад. Есеї. Вид-во «Часопис «Критика». Київ, 2011. 352 с.
9. Гьокхан Д. Глобальні міграції та етнокультурна ідентичність турецьких мігрантів у контексті європейських реалій / Практична філософія, Соціальні трансформації в сучасному
10. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 336 с.
11. Добржанська О. Л. Політична ідентичність українського суспільства в умовах Європейської інтеграції : дис. канд. політ. наук : 23.00.03 / Київ, 2008. 215 с.
12. Електронний журнал «Ісламознавчі студії». Науковий альманах. Пробний випуск. Київ, 2013. 141 с.
13. Єрмоленко А. Ціннісні зміни етносу як чинник творення модерної ідентичності української нації / Трансформація української національної ідеї / упоряд. О. Доній. Київ: Наш формат, 2019. С. 107-129.
14. Жангожа Р. Мультикультуралізм: pro et contra / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» Київ, 2016. 208 с.
15. Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації: Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 558 с.
16. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії / Монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.
17. Міхновський М. Самостійна Україна; Справа української інтелігенції. Київ: МАУП, 2007. 332 с.; іл. (Б-ка українознавства; Вип. 7).
18. Нагорна Л. П. Регіональна ідентичність: український контекст / Київ: ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2008. 405 с.

19. Нагорна Л. П. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань / Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. 272 с.
20. Політико-правові механізми формування національної ідентичності населення Донбасу: Наукова записка / Кресіна І. О. (кер. авт. кол.), Шемшученко Ю. С., Горбатенко В. П., Лойко Л. І., Кресін О. В., Стойко О. М. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. – 116 с.
21. Політологія. Кн. перша: Політика і суспільство. Кн. друга: Держава і політика / А. Колодій, Л. Климанська, Я. Космина, В. Харченко. 2-е вид., перероб. та доп. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 664 с.: іл.
22. Поліщук О. С. Українська політична нація – міф чи реальність? / «Наука. Релігія. Суспільство», № 1, 2011. С. 170-177.
23. Пухкал О. Г. Національна ідея як важливий чинник розвитку громадянського суспільства в Україні / Економіка та держава. № 2, 2013. С. 118-121.
24. Радевич-Винницький Я. К. Мовний компонент ідентичності в не одномовному суспільстві: українські реалії / Збірник наукових праць. Національного Науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії, 2011. Т. XXVII. С. 203-215.
25. Сладкий Д. Національна ідентичність як фактор національної та міжнародної безпеки / Політичний менеджмент, 2008. № 2. С. 110-119.
26. Сміт Е. Культурні основи націй. Ієрархія, заповіт і республіка. Наукове видання. Київ: Темпора, 2009. 312 с.
27. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / Пер. з англ. М. Климчука і Т. Цимбала. Київ: Ніка-Центр, 2006. 320 с. (Серія «Зміна парадигми»; Вип. 11).
28. Українське суспільство на шляху до політичної нації: історія і сучасність : колективна моногр. / кер. кол. і наук. ред. д. політ. н., проф. І. Д. Дудко ; Інститут історії українського суспільства ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Київ: КНЕУ, 2014. 478, [2] с.
29. Українське суспільство: міграційний вимір нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 396 с.

Інформаційні ресурси

1. Бурейко Н. Н. До питання про американську національну ідентичність (політико-ідеологічні чинники її формування). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-ob-amerikanskoy-natsionalnoy-identichnosti-politiko-ideologicheskie-factory-ee-stanovleniya> (дата звернення 05.02.2019)
2. Бурейко Н. Н. Вплив еміграції на процес формування американської національної ідентичності. URL: <http://st-hum.ru/sites/st-hum.ru/files/pdf/bureiko.pdf> (дата звернення 05.01.2019)
3. Герчанівська П. Е. Сучасні моделі міжкультурної взаємодії. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92522/26-Gerchanivska.pdf?sequence=1> (дата звернення 04.02.2019)
4. Гетьман А. Д. Державний суверенітет в умовах глобалізації і європейської інтеграції. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11255/1/Getman_301-305.pdf (дата звернення 03.02.2019)
5. Глотов Б. Функціонування національних держав в умовах глобалізації / Публічне адміністрування : теорія та практика : електронний збірник наукових статей. – 2012. – Вип. 1. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12gbbdug.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12gbbdug.pdf) (дата звернення 02.01.2019)
6. Карлова В. Формування української політичної нації в сучасних умовах: проблеми та перспективи / Науковий вісник, 2009. – Вип. 4. – «Демократичне врядування». Електронне наукове фахове видання Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik4/zmist.html (дата звернення 06.01.2019)
7. Кирюшко Н. Політичний іслам – маркер кризового суспільства / Українське релігієзнавство, 2010. Спецвипуск 1. URL:

6. ВИДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти (поточний і підсумковий) з дисципліни Національний чинник в сучасному світі» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг здобувача освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою.

Методи оцінювання: спостереження за навчальною діяльністю, усне опитування, письмове опитування, тестовий контроль, практична перевірка, презентації, самооцінювання, взаємооцінювання (рецензування).

Форми контролю: диференційований залік

Види контролю: поточний, підсумковий.

Поточне оцінювання містить бали за участь у семінарських заняттях. З кожної теми студент може отримати від 0 до 5 балів. Під час модульного підсумкового тестування здобувач отримує від 0 до 10 балів. Самостійна робота оцінюється в 15 балів.

Під час поточного контролю враховуються результати навчання здобувачів, отриманих ними у неформальній та інформальній освіті: навчання на відкритих онлайн-курсах, вебінарах; участь у семінарах, конференціях та ін. Визнання результатів навчання у неформальній або інформальній освіті передбачено для дисциплін, які починають викладатися з другого семестру.

Перезарахуванню можуть підлягати результати навчання отримані шляхом неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Умовами для зарахування результатів навчання є такі:

- наявність сертифікату;
- відповідність змісту, компетентностей, результатів навчання освітньої послуги фаховому спрямуванню навчальної дисципліни (програмним компетентностям та програмним результатам навчання).

Перезарахування результатів навчання з окремих тем здійснюється в межах балів (викладач визначає кількість).

Для перезарахування результатів навчання з дисципліни (з усіх тем), отриманих у неформальній та інформальній освіті, здобувач подає декану факультету:

- заяву;
- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання).
- опис заходів неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо);
- опис змісту та результатів інформальної освіти.

Шкала оцінювання: бали, ECTS, національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	3 (задовільно)
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Денна форма навчання:**

Участь у семінарських заняттях															Самостійна робота	Тестування	Сума
ЗМ-1		ЗМ-2			ЗМ-3			ЗМ-4		ЗМ-5							
Т. 1.2	Т. 1.3	Т. 2.1	Т. 2.2	Т. 2.3	Т. 3.1	Т. 3.2	Т. 3.3	Т. 4.1	Т. 4.2	Т. 5.1	Т. 5.2	Т. 5.3	Т. 5.4	Т. 5.5	15	10	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Заочна форма навчання:**

Участь у семінарських заняттях			Самостійна робота	Тестування	Сума
ЗМ-1	ЗМ-2	ЗМ-3			
Т. 1.4.	Т. 2.3	Т. 3.5	30	25	100
15	15	15			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Перелік питань для підсумкового контролю

- Сучасні нації та шляхи їх формування.
- Національне відродження національна ідея і націоналізм.
- Національний суверенітет і політичне самовизначення націй.
- Ідентичність: поняття, структура і форми.
- Теоретико-методологічні підходи до вивчення феномена національної ідентичності.
- Національна ідентичність як соціокультурний феномен.
- Національна свідомість.
- Ідентичність як сфера сакрального
- Проблема національної ідентичності в історії соціально-філософської думки.

10. Національний чинник у сучасній філософсько-культурологічній думці (Б. Андерсон, І. Берлін, Е. Гелнер, О. Забужко, Г. Касьянов, Е. Сміт, К. Хюбнер).
11. Глобалізація сучасного світу як соціальний феномен.
12. Глобалізація як чинник де/реконструкції національної ідентичності.
13. Глобалізований світ: діалог культур, або зіткнення ідентичностей.
14. Проблеми національної ідентифікації в сучасному світі.
15. Масові міграції, маргінальність і проблеми ідентифікації мігрантів.
16. Від маргінальності до кризи ідентичності.
17. Транскультуралізм як процес гармонізації міжетнічних відносин.
18. Національне у перспективі глобальної інтеграції.
19. Перспективи глобальної міграції.
20. Сучасне суспільство і транснаціональна ідентичність.
21. Національна держава в сучасному світі.
22. Глобалізація і трансформація національного суверенітету.
23. Класифікація та рівні розгортання.
24. Етнополітична інтеграція та дезінтеграція як тенденція розвитку сучасного світу (в межах глобалізаційної та глокалізаційної парадигм).
25. Специфіка міжнаціональної взаємодії культур у процесах акультурації, асиміляції, сепарації та сегрегації.
26. Основні передумови та наслідки етнополітичних інтеграційно-дезінтеграційних процесів.
27. Політичний проект Європи і діалектика національної ідентичності. Європоцентризм як методологія Заходу.
28. Європейська ідентичність як наднаціональний концепт.
29. Національний чинник та структурування європейського інтеграційного простору.
30. Мультикультуралізм і криза національної ідентичності.
31. Мультикультуралізм в Німеччині: сучасний стан проблеми.
32. Британська модель мультикультуралізму.
33. Особливості пристосування мультикультуралізму до реалій євроінтеграційних процесів.
34. Політико-правовий та економічний аспекти формування американської ідентичності.
35. Єдність та протиріччя різноманітності (етнічний плюралізм).
36. Особливості мультикультуралізму та двомовності в США.
37. Міжнародне значення американської ідентичності.
38. Палеорасизм та проблеми сучасної антропології.
39. Політика расової дискримінації в країнах Африки, історична ретроспектива.
40. Проблема расизму та пошук самоідентичності в сучасному світі.
41. Проблема національної інтеграції північної та південної Кореї.
42. Етнополітична інтеграція Кіпру.
43. Історія дезінтеграції та реінтеграції Грузії.
44. Баланс інтеграційно-дезінтеграційних процесів у Молдові.
45. Сепаратизм і мультинаціоналізм.
46. Сучасний стан та динаміка розвитку релігійного різноманіття в Європі.

Політика щодо академічної доброчесності:

Студенти виконують самостійну роботу, дотримуючись правил академічної доброчесності відповідно до Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками й здобувачами освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії. Виявлення ознак академічної недоброчесності під час поточного оцінювання є підставою для незарахування такої роботи. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час різних видів контролю (модульного, ректорського тощо) та заліку заборонено. Студенти можуть використовувати мобільні пристрої під час заняття лише для підготовки семінарських завдань.

Політика щодо реченню та перескладання:

За завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, знімаються бали за несвоєчасність виконання. Студенти зобов'язані дотримуватися всіх строків, визначених для виконання завдань, передбачених курсом. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Силабус:

Складено: Гринчишин Оксана Мирославівна (доцентка кафедри суспільних дисциплін, кандидатка історичних наук, доцентка)

Ухвалено кафедрою суспільних дисциплін (протокол від 26 серпня 2025 року № 1)

Погоджено науково-методичною радою академії (протокол від 27 серпня 2025 року)